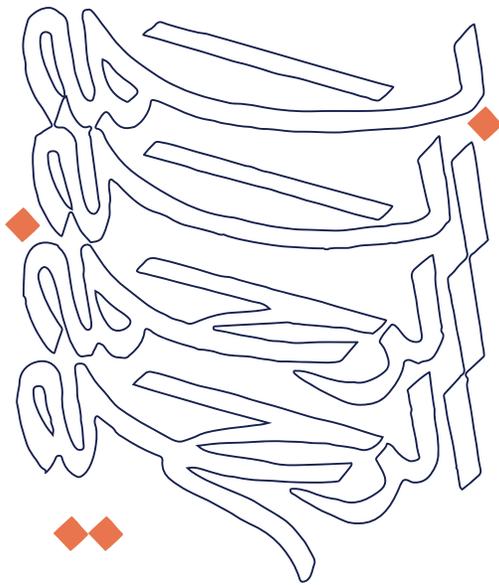

نظم آینده

گزارش رصدی تحولات کشور روسیه شماره ۱۸

عنوان: نظم آینده

زیرعنوان: گزارش رصدی تحولات کشور روسیه شماره ۱۸

تاریخ انتشار: هفته سوم شهریور ماه

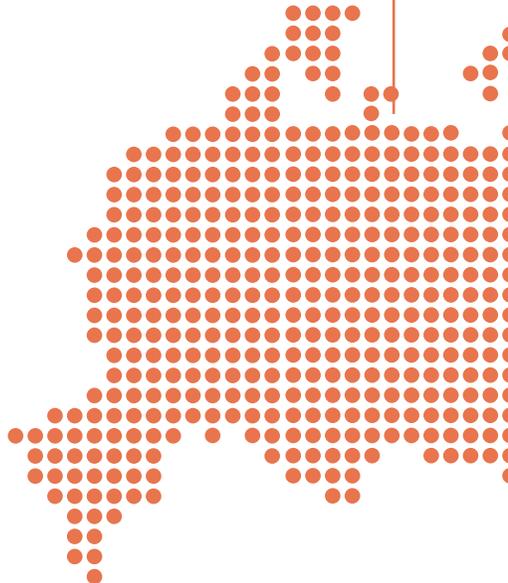
تهیه شده در: مرکز تحلیل راهبردی و بین الملل شبکه کانون های
تفکر ایران (ایتان)

نشانی ایتان: تهران، خیابان جلال
آل احمد، روبروی بیمارستان
شریعتی، جنب دانشگاه اقتصاد،
شبکه کانون های تفکر ایران

آدرس سایت: itan.ir

شماره ارتباطی: ۰۲۱-۸۸۰۱۹۵۵۰

۶	خلاصه هفته
۱۰	اقدامات تحریمی
۱۲	اقتصادی
۱۲	بازسازی ۳۴۹ میلیارد دلاری اوکراین
۱۴	سیاسی
۱۴	بیانیه وزیران دارایی گروه هفت درباره تهاجم روسیه علیه اوکراین
۱۵	تظاهرات ۷۰ هزار نفری در پراگ
۱۶	۲/۶ میلیارد بودجه نظامی برای اوکراین و اروپا
۱۶	شرایط ناپایدار در نزدیکی نیروگاه اتمی زاپروژیا
۱۷	کشورهای منتفع از تأمین غلات اوکراین
۱۷	خشم کرملین از عدم اجرای بخشی از قرارداد غلات
۱۷	راهاندازی کارخانه پهبادسازی ترکیه در اوکراین
۱۸	مذاکره با اوکراین همچنان روی میز است
۱۸	کاهش درآمد نفتی روسیه علی‌رغم فروش بیشتر نفت
۲۰	نظامی
۲۰	فروپاشی جبهه روسیه و بازپس‌گیری منطقه خارکف توسط اوکراین
۲۱	دلایل عقب‌نشینی ارتش روسیه از برخی مناطق خارکف
۲۱	ارزیابی میدان جنگ - ۱۳ سپتامبر ۲۰۲۲
۲۶	اقدامات روسیه
۲۶	تحریم ۲۵ شهروند آمریکایی از جمله ۲ بازیگر معروف «شان پن» و «بن استیلر
۲۷	خروج روسیه از توافق دوجانبه با ژاپن بر سر جزایر کوریل
۲۷	دور زدن سوئیفت توسط بانک تحریم شده روسی
۲۷	طرح راهاندازی وبزای الکترونیکی برای شهروندان ۵۲ کشور

۲۹ همکاری ایران و روسیه

۲۹ امضای توافق نامه سه جانبه روسیه، آذربایجان و ایران در توسعه کریدور حمل و نقل شمال-جنوب

۳۰ تحلیل دیگران

۳۱ بررسی عمیق نشست شی جین پینگ و پوتین

خلاصه هفته

پس از به رسمیت شناختن دو جمهور مستقل دونتسک و لوهانسک در شرق اوکراین توسط روسیه، استقرار نیروهای نظامی روسیه در این دو جمهوری و سپس حمله نظامی روسیه به اوکراین در بامداد ۵ اسفند ۱۴۰۰، جنگ رسان‌های سختی علیه روسیه آغاز و تحریم‌هایی علیه این کشور در سطوح مختلف به رهبری آمریکا وضع شد. ولادیمیر پوتین، رئیس جمهور روسیه هدف از آغاز حمله نظامی را حمایت از مردمی خواند که به مدت هشت سال توسط رژیم کی‌یف در معرض نسل کشی قرار گرفته‌اند. اما باگذشت حدود هفت ماه از این درگیری، کماکان هجمه‌ها علیه روسیه علی‌الخصوص از سمت آمریکا و اروپا ادامه دارد و اکنون روسیه تحت شدیدترین تحریم‌های تاریخ از نظر تعداد تحریم‌های صورت گرفته قرار دارد. در تاریخ ۳۰ فروردین ۱۴۰۱ نیز سرگئی لاوروف، وزیر امور خارجه روسیه آغاز مرحله بعدی این حمله نظامی را اعلام کرد.

پس از مدت‌ها تلاش اوکراین برای بازپس‌گیری مناطق تحت تصرف روسیه به ثمر نشست. طی هفته گذشته نیروهای اوکراینی با تکیه به تسلیحات سنگین دریافتی از سوی غرب حملات گسترده‌ای علیه اراضی اشغالی خود ترتیب داده و در شرق منطقه خارکف با عقب راندن قوای روسیه، پیشرفت قابل توجهی داشته‌اند. وزارت دفاع روسیه پس از سه روز از آغاز این حملات، درحالی‌که عقب‌نشینی نظامیان روسی تا مرز رودخانه اوسکیل را تایید نمود، اعلام کرد که تلفات سنگینی به نیروهای اوکراینی تحمیل کرده است. وزارت دفاع روسیه همچنین عنوان نموده که به‌طور هدفمند و برای پرهیز از وارد آمدن خسارت به نیروهای خود، این مناطق را از نظامیان روسی خالی کرده است. این در حالی است که پیش‌تر حملات نظامیان اوکراینی بر مناطق جنوبی در استان‌های خرسون

و زاپروژیا متمرکز بود، اما دستاورد ارضی برای اوکراین به همراه نداشت. از سوی دیگر با توجه به تمرکز روسیه بر جبهه جنوبی، پیشرفت اندکی در نواحی شمالی استان خرسون حاصل شده است. همچنین با توجه به وضعیت نامطلوب نیروگاه اتمی زاپروژیا و حضور کارشناسان آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، از شدت درگیری‌ها در این منطقه به شدت کاسته شده است.

در بخش انرژی نیز آمار منتشرشده از ماه آگوست توسط بلومبرگ نشان می‌دهد که گرچه فروش نفت روسیه افزایش یافته، اما درآمد حاصل از آن با کاهش محسوسی همراه بوده است. اتحادیه اروپا قرار است خرید نفت خام از روسیه را از ۵ دسامبر ۲۰۲۲ متوقف کند و هدف آن کاهش جریان دلارهای نفتی است. از ۵ فوریه ۲۰۲۳ نیز، ممنوعیت اتحادیه اروپا برای ارسال محصولات نفتی روسیه اعمال خواهد شد. این درحالی است که تعیین سقف قیمتی از سوی گروه هفت، می‌تواند ضربه دیگری به درآمدهای صادرات نفت روسیه باشد، چراکه سقف قیمت می‌تواند مقدار تخفیف را برای خریداران باقی‌مانده سوخت روسیه افزایش دهد. زمانی که تحریم‌های اتحادیه اروپا بر واردات نفت روسیه از

دسامبر اجرایی شود، درآمدهای نفتی روسیه ممکن است آسیب بیشتری ببیند. در مقابله با این گمانه‌زنی‌ها معاون اداره خدمات گمرکی روسیه بیان داشت که «هرچند از نظر حجم صادرات انرژی نسبت به سال گذشته تغییر چندانی نداشته‌ایم، اما درآمدهای دلاری روسیه از محل صادرات نفت و گاز ۱/۵ برابر شده است».

دره‌حال کاهش قیمت نفت خام روسیه باعث کاهش درآمد صادرات نفت این کشور می‌شود. اما باید این نکته را در نظر گرفت که کمبود عرضه نفت خام و حذف نفت روسیه از بازار، موجب افزایش مجدد قیمت حامل‌های انرژی خواهد شد و این امر در بحبوحه آغاز فصل سرما و کمبود نفت و گاز، می‌تواند عواقب به‌مراتب سهمگین‌تری علی‌الخصوص برای اروپا داشته باشد. اگرچه کمیسیون اروپا آمادگی خود را برای قطع کامل گاز روسیه عنوان کرده است اما نارضایتی و ترس مردم اروپا از زمستان و موج جدید تورم و گرانی که موجب اعتراض در برخی کشورها از جمله تظاهرات عظیم ۷۰ هزار نفری در پراگ شد، ممکن است اروپا را مجبور به سازش هرچند موقت با روسیه نماید. در مورد تحریم نیز می‌توان گفت که هرچه زمان بیشتری می‌گذرد، کیفیت تحریم‌ها علیه روسیه کمتر و کمتر می‌شود. تحریم‌های جدید اغلب به‌صورت اصلاح قوانین تحریمی و یا اعطای معافیت است و بیشترین اقدامات تحریمی در این مدت از سوی انگلستان صورت گرفته که عموماً از همین جنس بوده‌اند، در سمت دیگر اما مسکو پس از تکمیل سیستم تسویه‌حساب ارزی روبل-روپیه با هند و حذف دلار و یورو از معاملات بین دو کشور، اکنون در تلاش برای ساختن ابزاری مشابه با چین است و در حال افزایش ذخایر یوان در مبادلات خارجی خود می‌باشد. از سوی دیگر تحریم‌های غرب علیه روسیه تقاضا برای یوان را افزایش داده و شواهد موجود حاکی از آن است که یوان چین در پیچه تجارت شرکت‌های روسی است که تحریم‌ها مانع از معامله آن‌ها با دلار می‌شود.

۲۲ آگوست ۲۰۲۲ (۳۱ مرداد ۱۴۰۱)

اقدامات انگلستان

- اصلاح قوانین و تمدید مجوز عمومی برای بانک‌های روسی شعبه انگلستان به جهت تأمین نیازهای اساسی بانک VTB تا ۳ آوریل ۲۰۲۳.
- صدور مجوز عمومی در مورد کارمزدهای بانکی برای پرداخت هزینه‌های خدمات از حساب‌های مسدود شده و پرداخت بدهی‌های مالیاتی به مدت نامحدود.

۲۳ آگوست ۲۰۲۲ (۱ شهریور ۱۴۰۱)

حذف تحریم‌های مالی و انسداد دارایی میخائیل ولادیمیرویچ رازوژایف از لیست تحریمی انگلستان. رازوژایف سیاستمدار روسی است و از ۲ اکتبر ۲۰۲۰ فرماندار سواستوپل است که در سطح بین‌المللی به رسمیت شناخته نشده است.

۵ سپتامبر ۲۰۲۲ (۱۴ شهریور ۱۴۰۱)

تصویب لایحه سقف قیمتی برای نفت و فراورده‌های نفتی روسیه توسط گروه هفت (G-۷).

۱ سپتامبر ۲۰۲۲ (۱۰ شهریور ۱۴۰۱)

انسداد دارایی ۳ فرد توسط اتحادیه اروپا. این افراد شامل ۲ عضو مجلس دومای روسیه و ۱ عضو شورای فدراسیون روسیه می‌شوند.

۳۰ آگوست ۲۰۲۲ (۸ شهریور ۱۴۰۱)

اجرائی شدن الزامات مربوط به گزارش‌نویسی در مورد تحریم‌های بانکی توسط انگلستان. ارائه‌دهندگان خدمات «کیف پول الکترونیکی» و «مبادلات رمز ارزها» از ۳۰ آگوست ملزم به رعایت تعاریف جدید در گزارش‌های خود هستند.

اقتصادی

بازسازی ۳۴۹ میلیارد دلاری اوکراین

طبق ارزیابی مشترکی که دولت اوکراین، کمیسیون اروپا و بانک جهانی برآورد کردند، تهاجم روسیه به اوکراین تا اول ژوئن بیش از ۹۷ میلیارد دلار خسارت مستقیم، و ۲۵۲ میلیارد دلار ضرر ناشی از اختلال در جریان اقتصادی و تولید و هزینه‌های اضافی مرتبط با جنگ به اوکراین وارد کرده است. بدین معنا که هزینه فعلی بازسازی و بازسازی در اوکراین بالغ بر ۳۴۹ میلیارد دلار است که بیش از ۱/۵ برابر تولید ناخالص داخلی اوکراین در سال ۲۰۲۱ است. ارزیابی‌ها نشان می‌دهد که طی ۳۶ ماه آینده، ۱۰۵ میلیارد دلار برای رفع نیازهای فوری اوکراین لازم است.

ارزیابی سریع خسارت و نیازها (RDNA) اولین ارزیابی جامع از تأثیرات جنگ در بیست بخش مختلف پس از تهاجم روسیه را ارائه می‌دهد. همچنین نیازهای مالی

برای بازیابی و بازسازی پایدار، فراگیر و پایدار را مشخص می‌کند و نقشه راه برنامه‌ریزی را ارائه می‌دهد.

دنیس شمیچال، نخست‌وزیر اوکراین گفت: «تنها برای مرحله اول بازسازی اوکراین، یعنی بازسازی سریع، ۱۷ میلیارد دلار مورد نیاز است که از این میزان، اوکراین به ۳/۴ میلیارد دلار در سال جاری نیاز دارد».

بیانیه وزیران دارایی گروه هفت درباره تهاجم روسیه علیه اوکراین

وزرای دارایی گروه هفت، جمعه ۲ سپتامبر در یک نشست آنلاین درباره تعیین سقف قیمت نفت و فرآورده‌های نفتی روسیه به توافق رسیدند. بخشی از بیانیه به شرح زیر است:

تا زمانی که طول بکشد در کنار اوکراین خواهیم ایستاد و به محکومت روسیه و بلاروس ادامه خواهیم داد. امروز اجرای ممنوعیت جامع خدمات حمل و نقل دریایی نفت خام و فرآورده‌های نفتی روسیه در سطح جهان را تصویب می‌کنیم. ارائه چنین خدماتی تنها در صورتی مجاز خواهد بود که نفت و فرآورده‌های نفتی به قیمت تعیین شده توسط ائتلاف گسترده کشورهایمان که به سقف قیمتی پایبند هستند و آن را اجرا می‌کنند، خریداری شود.

از همه کشورها دعوت می‌کنیم تا در طراحی سقف قیمت و اجرای این اقدام مهم اطلاعاتی ارائه دهند. هدف از محدودیت قیمت، کاهش فشار بر قیمت‌های جهانی

نفت و حمایت از کشورهای واردکننده نفت در سطح جهان است. و مکانیزم‌های کاهش هدفمند را در کنار اقدامات محدودکننده خود توسعه خواهیم داد تا اطمینان حاصل شود که کشورهای آسیب‌پذیر همچنان به بازارهای انرژی، از جمله روسیه دسترسی خواهند داشت.

ما به دنبال ایجاد یک ائتلاف گسترده به‌منظور به حداکثر رساندن اثربخشی هستیم و از همه کشورهای که همچنان به دنبال واردات نفت و فرآورده‌های نفتی روسیه هستند می‌خواهیم متعهد شوند که این کار را فقط با قیمت‌هایی در حد سقف یا کمتر از سقف قیمت انجام دهند. هدف ما این است که اجرا را با جدول زمانی اقدامات مرتبط در بسته ششم تحریم اتحادیه اروپا هماهنگ کنیم. سقف قیمت اولیه بر اساس طیفی از موارد فنی تعیین می‌شود و توسط ائتلاف قبل از اجرا در هر حوزه قضایی تصمیم‌گیری خواهد شد و به‌صورت شفاف به اطلاع عموم خواهد رسید. اثربخشی و تأثیر سقف قیمت به‌دقت بررسی خواهد شد و در صورت لزوم سطح قیمت مورد بازبینی قرار خواهد گرفت.

تظاهرات ۷۰ هزارنفری در پراگ

روز شنبه ۳ سپتامبر حدود ۷۰۰۰۰ نفر در میدان Wenceslas پراگ گرد هم آمدند و خواستار استعفای دولت در پاسخ شکست در رسیدگی به بحران جاری انرژی شدند. شعار معترضان صراحتاً علیه دو نهاد اصلی غربی

یعنی اتحادیه اروپا و سازمان پیمان آتلانتیک شمالی (ناتو) بود. به گفته تحلیل‌گران آنچه که ۷۰۰۰۰ نفر را به خیابان‌ها کشاند، خط‌مشی سیاست خارجی دولت جمهوری چک است که موجب کاهش دستمزدها و افزایش هزینه‌های زندگی شده است.

۲/۶ میلیارد بودجه نظامی برای اوکراین و اروپا

آنتونی بلینکن، وزیر امور خارجه آمریکا روز پنجشنبه ۸ سپتامبر اعلام کرد که این کشور ۲ میلیارد دلار بودجه نظامی اضافی برای اوکراین و ۱۸ کشور اروپایی دیگر که تصور می‌شود با تهدیدهای روسیه مواجه هستند، ارائه خواهد کرد. این بسته به‌جای مهمات و تجهیزات موجود در بسته‌های کمکی گذشته، بر حمایت نظامی بلندمدت تمرکز خواهد کرد.

پیش از آن، لوید آستین، وزیر دفاع، بسته جداگانه ۶۷۵ میلیون دلاری تجهیزات نظامی برای اوکراین را اعلام کرده بود که شامل کمک‌های نظامی بیشتر، از جمله مهمات توپخانه، نفربر و آمبولانس‌های زرهی و موارد دیگر است. این دو بسته، مجموع کمک‌های نظامی ارائه‌شده به اوکراین توسط آمریکا را از زمان روی کار آمدن بایدن، به بیش از ۱۵/۲ میلیارد دلار می‌رساند.

شرایط ناپایدار در نزدیکی نیروگاه اتمی زاپروژیا

ناظر هسته‌ای سازمان ملل روز جمعه ۹ سپتامبر بیان داشت: «گلوله‌باران در نزدیکی نیروگاه اتمی، زیرساخت‌های برق در شهر انرودار اوکراین را تخریب کرده است و تهدیدی فزاینده برای نیروگاه محسوب می‌شود. در این شهر کارکنان نیروگاه هسته‌ای زاپروژیا زندگی می‌کنند».

اوکراین اعلام کرده که ممکن است مجبور شود آخرین راکتور فعالی که برق زاپروژیا را تأمین می‌کند، تعطیل کند. این امر شامل برق‌رسانی به سیستم‌های خنک‌کننده سوخت هسته‌ای نیروگاه نیز می‌شود.

رافائل گروسی، رئیس آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در بیانیه‌ای گفت: «این یک وضعیت ناپایدار و به‌طور فزاینده‌ای مخاطره‌آمیز است. نیروگاه برق خارج از سایت ندارد و ما مشاهده کرده‌ایم که به‌محض تعمیر زیرساخت‌ها، بار دیگر آسیب می‌بیند».

کشورهای منتفع از تأمین غلات اوکراین

ولادیمیر پوتین رئیس‌جمهور روسیه روز جمعه ۹ سپتامبر در نشست عمومی شورای امنیت ملی بیان داشت: «برخی از شرکای خارجی توافق معامله غذایی در مورد صادرات غلات از اوکراین را زیر سؤال می‌برند. تقریباً تمام غلات از بنادر اوکراین نه به کشورهای نیازمند، بلکه به کشورهای اتحادیه اروپا ارسال می‌شود.

خشم کرملین از عدم اجرای بخشی از قرارداد غلات

دیمیتری پسکوف، سخنگوی کاخ کرملین گفت: درست است که هیچ تحریمی برای مواد غذایی و کودهای روسیه اعمال نمی‌شود، اما در عمل بخش دوم قرارداد غلات در مورد پذیرش محصولات روسی در بازارهای جهانی عملاً اجرا نمی‌شود و مبادله مواد غذایی و کودهای شیمیایی روسیه از بازارهای بین‌المللی بسیار دشوار و محدود است. این مسأله به این دلیل است که کشتی‌های تجاری روسیه نمی‌توانند وارد بنادر شوند، بیمه نیستند، پذیرفته نمی‌شوند و خدمات‌رسانی برای آن‌ها صورت نمی‌گیرد.

پیش‌ازاین، واسیلی نبنزیا، نماینده دائم روسیه در سازمان ملل، شرط تمدید توافق غلات در اواخر ماه نوامبر را به دلیل عدم اجرای بخشی از توافق در زمینه تضمین صادرات از روسیه، به نحوه اجرای آن مرتبط دانست.

راه‌اندازی کارخانه پهناسازی ترکیه در اوکراین

ولودیمیر زلنسکی، رئیس‌جمهور اوکراین روز جمعه با هالوک بایراکتار، مدیر اجرایی شرکت بایکار (شرکت صنایع دفاعی بایکار ترکیه) دیدار کرد و گفت که این شرکت کارخانه‌ای در اوکراین برای ساخت هواپیماهای بدون

سرنشین راه‌اندازی خواهد کرد. پهباد Bayraktar TB2 بایکار در اوکراین بسیار محبوب است، چراکه انهدام سامانه‌های توپخانه و خودروهای زرهی روسیه را تسهیل کرده است.

مذاکره با اوکراین همچنان روی میز است

سرگئی لاوروف وزیر امور خارجه روسیه در یک مصاحبه تلویزیونی اظهار کرد «مسکو از ایده مذاکرات صلح با کی‌یف دست نمی‌کشد، اما طرفین باید بدانند که هرچه این روند بیشتر به تأخیر بیفتد، دستیابی به توافق دشوارتر خواهد بود.

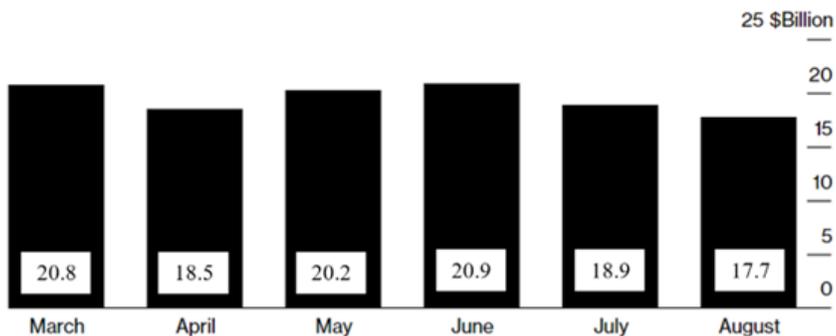

در اواخر ماه مارس آخرین دور مذاکرات در استانبول، برگزار شد و روسیه علی‌رغم آن‌که در ابتدا نسبت به روند صلح ابراز خوش‌بینی کرده بود، کی‌یف را به عقب‌نشینی از پیشرفت‌های به‌دست‌آمده در ترکیه متهم کرد و اعلام نمود که اعتماد خود را به مذاکره‌کنندگان اوکراینی از دست داده است. مقامات روسی هشدار دادند که در صورت ازسرگیری مذاکرات، خواسته‌های مسکو گسترده‌تر خواهد بود.

کاهش درآمد نفتی روسیه علی‌رغم فروش بیشتر نفت

بر اساس گزارش آژانس بین‌المللی انرژی، درآمد صادرات نفت روسیه در ماه آگوست به ۱۷/۷ میلیارد دلار کاهش یافت که پایین‌ترین رقم از ماه مارس تاکنون بوده است. این آژانس تخمین زد که کاهش ۱/۲ میلیارد دلاری نسبت به ماه قبل در حالی رخ داد که صادرات روزانه نفت خام و محصولات نفتی روسیه با ۲۲۰ هزار بشکه افزایش به ۷/۶ میلیون بشکه در روز رسیده است. یک مقام ناشناس به واشنگتن پست گفت: «چند اشکال فنی در سیستم پهبادها وجود دارد و روس‌ها راضی نیستند».

Source: Bloomberg calculations based on estimates by the International Energy Agency

مطابق با محاسبات بلومبرگ بر اساس داده‌های وزارت دارایی، شورای فدرال روسیه که بیش از یک سوم درآمد خود را از نفت و گاز دریافت می‌کند، در ماه آگوست ۱۱/۱ میلیارد دلار دریافت کرد که کمترین میزان ورودی دلار نفتی در ۱۴ ماه گذشته است.

فروپاشی جبهه روسیه و بازپس‌گیری منطقه خارکف توسط اوکراین

روسیه پس از سه روز سکوت، عملاً اذعان کرد که بخشی از خط مقدم این کشور در جنوب شرقی دومین شهر بزرگ اوکراین، یعنی خارکف فرو ریخته است.

ویتالی گانچف، یک مقام محلی منصوب‌شده توسط روسیه در منطقه خارکف روز جمعه ۹ سپتامبر گفت که نیروهای اوکراینی در یک پیشروی «بسیار تند و سریع» در حال گسترش نفوذ و بازپس‌گیری مناطق شرقی اوکراین که قبلاً تحت کنترل روسیه بود هستند و این پیشرفتی است که ممکن است نقطه عطفی در جنگ باشد. رئیس‌جمهور اوکراین اعلام نمود که نیروهای کی‌یف تاکنون بیش از ۳۰ شهرک را در منطقه خارکف آزاد کرده‌اند و درگیری‌ها در شرق منطقه دونباس و جنوب ادامه دارد.

دلایل عقب‌نشینی ارتش روسیه از برخی مناطق خارکف

وزارت دفاع روسیه خروج نیروهای این کشور از چندین ناحیه در سراسر منطقه خارکف را تأیید کرده است. ارتش روسیه روز شنبه ۱۰ سپتامبر طی بیانیه‌ای اعلام کرد: «به‌منظور دستیابی به اهداف عملیات ویژه نظامی و پرهیز از ایجاد خسارت به نیروهای روسی، تصمیم به سازماندهی مجدد نیروها در مناطق بالاکلیا و ایزیوم به‌منظور تجدیدقوا برای مدیریت دونتسک گرفته شد.

نیروهای مستقر در این منطقه طی سه روز گذشته در قلمرو جمهوری خلق دونتسک بازگشتند. در طول این عملیات، ارتش چند عملیات ایذایی برای فریب اوکراین انجام داده است و موفق شده که بیش از ۱۰۰ زره و توپخانه منهدم و همچنین بیش از ۲۰۰۰ جنگجوی اوکراینی و خارجی را از بین ببرد».

این عقب‌نشینی در بحبوحه تهاجم گسترده اوکراین صورت می‌گیرد که روز پنج‌شنبه ۸ سپتامبر در منطقه خارکف آغاز شد. قبل از این حمله، تلاش‌هایی برای پیشروی در مناطق دیگر، یعنی در نزدیکی شهر خرسون در جنوب اوکراین که تحت کنترل روسیه است، صورت گرفته بود.

ارزیابی میدان جنگ - ۱۳ سپتامبر ۲۰۲۲

گزاره‌های کلیدی:

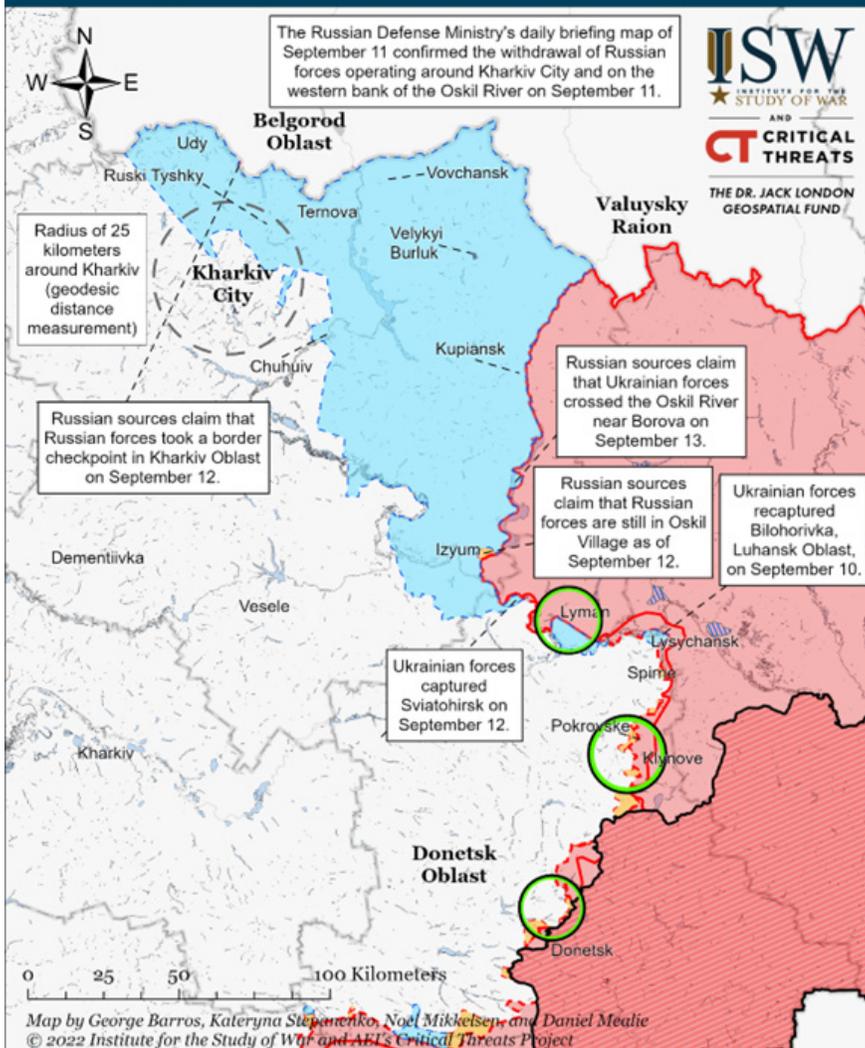
- مسکو شکست خود را در استان خارکف پذیرفته است. این اولین شکستی که روسیه در این جنگ به آن اعتراف کرده است. اما در روسیه به‌جای پوتین به مشاوران نظامی وی را سرزنش می‌کنند.

- کرملین ممکن است به دنبال استفاده از شکست در خارکف برای تسهیل در تشکیل بسیج با تشدید شور عمومی و لفاظی‌های میهن‌پرستانه است و درعین حال لایحه دومای دولتی روسیه را که به ارتش اجازه می‌دهد برای سربازی اجباری منظم شش‌ماهه از طریق پست فراخوانی بفرستد، بازبینی می‌کند. اما روشن نیست که بتوانند این کار را سریع انجام دهند.
 - شکست نظامی روسیه در اوکراین احتمالاً به تضعیف اهرم نفوذ روسیه در اتحاد جماهیر شوروی سابق دامن می‌زند، چراکه به نظر می‌رسد روسیه تمایلی به اجرای آتش‌بس نقض شده بین ارمنستان و آذربایجان ندارد، یا به ارمنستان اجازه می‌دهد در دفاع از خود به مفاد سازمان پیمان امنیت جمعی تحت سلطه روسیه استناد کند.
 - نیروهای اوکراینی احتمالاً به حملات زمینی در امتداد خط لیمان- یامپیل- بیلوهوریوکا در شمال استان دونتسک ادامه می‌دهند و ممکن است حملات زمینی محدودی را در سراسر رودخانه اوسکیل در استان خارکف انجام دهند.
 - منابع روسی و اوکراینی اعلام کردند که نیروهای اوکراینی در حال ادامه مانورهای زمینی در سه منطقه از استان خرسون به‌عنوان بخشی از ضد حمله جنوبی هستند.
 - نیروهای روسی در جنوب باخموت پیشرفت‌های فزاینده‌ای داشتند و به حملات زمینی در سرتاسر استان دونتسک ادامه می‌دهند.
 - نیروهای اوکراینی مدارک اولین مشاهدات عینی استفاده نیروهای روسیه از یک پهپاد ساخت ایران در اوکراین را در ۱۳ سپتامبر ارائه کردند.
- نظامیان کی‌یف در ۱۳ سپتامبر به تحکیم دستاوردها در شرق استان خارکف ادامه دادند و احتمالاً در حال انجام حملات زمینی در شمال استان دونتسک هستند. نیروهای اوکراینی امیدوارند از دستاوردهای اخیر برای حرکت به سمت شرق در مواضع روسیه در لیمان استفاده کنند.

Assessed Control of Terrain Around Kharkiv as of September 13, 2022, 3:00 PM ET

نیروهای اوکراینی ممکن است مواضع روسیه را در امتداد رودخانه اوسکیل تهدید کنند، که وبلاگ نویسان روسی آن را خط مقدم جدید معرفی کرده‌اند. نیروهای اوکراینی از رودخانه اوسکیل در بورووا (حدود ۳۰ کیلومتری شمال شرق ایزیوم و نزدیک مرز استان خارکف-لوهانسک) عبور کردند، که نشان می‌دهد نیروهای اوکراینی به حملات زمینی محلی برای تهدید مواضع روسیه در پشت رودخانه اوسکیل ادامه می‌دهند. بعید است که نیروهای روسی به اندازه کافی مستحکم باشند تا از پیشروی‌های بیشتر اوکراین در امتداد رودخانه اوسکیل جلوگیری کنند، زیرا به نظر نمی‌رسد که نیروهای کمکی دریافت کنند، و سربازان اوکراینی احتمالاً قادر خواهند بود از این ضعف برای ازسرگیری حمله متقابل در سراسر اوسکیل استفاده کنند.

نیروهای اوکراینی در ۱۳ سپتامبر به عملیات ضد تهاجمی خود در استان خرسون نیز ادامه می‌دهند. منابع اوکراینی و روسی نشان دادند که نیروهای اوکراینی حملات زمینی را در سه منطقه اصلی در امتداد خط مقدم خرسون-میکولایف انجام دادند. مشاور دفتر رئیس‌جمهور اوکراین، اولکسی آرسطویچ، ادعا کرد که نیروهای اوکراینی کنترل اولکساندریوکا، در ۳۳ کیلومتری شمال غربی شهر خرسون را به دست گرفتند.

Assessed Control of Terrain Around Kherson and Mykolaiv as of September 13, 2022, 3:00 PM ET

اقدامات روسیه

تحریم ۲۵ شهروند آمریکایی از جمله ۲ بازیگر معروف «شان پن» و «بن

استیلر

مطابق با اطلاعیه وبسایت وزارت خارجه روسیه، در تلافی «تحریم‌های در حال گسترش بابت علی‌ه شهروندان روسیه»، مسکو ۲۵ شهروند آمریکایی

را از ورود به روسیه منع کرده است.

این فهرست شامل تعدادی از مقامات عالی‌رتبه آمریکا، اعضای دموکرات و جمهوری‌خواه کنگره، نمایندگان جامعه تجاری و «شخصیت‌های فرهنگی» از جمله بازیگران هالیوود «شان پن» و «بن استیلر» هستند که هر دو قبلاً به اوکراین سفر کرده بودند و با ولادیمیر زلنسکی، رئیس‌جمهور این کشور در بحبوحه درگیری نظامی بین مسکو و کی‌یف دیدارهای شخصی داشتند.

خروج روسیه از توافق دوجانبه با ژاپن بر سر جزایر کوریل

رئیس کمیته بین‌المللی دوما‌ی دولتی روسیه اعلام کرد: «روسیه توافقنامه دوجانبه با ژاپن در مورد تسهیل مسافرت و بازدید از جزایر کوریل توسط شهروندان ژاپنی (ساکنان سابق این جزایر) را فسخ کرد. این اقدامی اجباری و بسیار معقول برای طرف ژاپنی است. و به‌عنوان پاسخی به اعمال تحریم غیرقانونی دولت ژاپن و پیوستن آن به سیاست روس‌ها برای غرب دنبال شد».

دور زدن سوئیفت توسط بانک تحریم شده روسی

آندری کوستین، مدیرعامل VTB در بیانیه‌ای اعلام کرد: «واقعیت جدید منجر به کنار گذاشتن استفاده گسترده از دلار آمریکا و یورو در پرداخت‌های بین‌المللی می‌شود. ما اولین بانک روسی هستیم که سرویس انتقال بانکی جایگزین با چین را نصب می‌کنیم و قصد داریم تا سال آینده حجم این تراکنش‌ها را پنج برابر کنیم».

این بانک اولین وام‌دهنده در این کشور است که انتقال پول به چین را به یوان راه‌اندازی می‌کند و سیستم پیام‌رسان مالی جهانی سوئیفت که تحت کنترل غرب است را کنار گذاشته است. همچنین حداکثر مبلغ یک انتقال پول ۲۰ میلیون روبل (۳۲۵۰۰۰ دلار) با حداکثر محدودیت ماهانه ۱۰۰ میلیون روبل (۱/۶ میلیون دلار) تعیین شده است.

طرح راه‌اندازی ویزای الکترونیکی برای شهروندان ۵۲ کشور

زارینا دوگوزووا، رئیس آژانس فدرال گردشگری روسیه (روستوریسم) اعلام کرد که «هفته آینده با لاوروف ملاقات خواهم کرد تا بتوانیم بر اساس نتایج مجمع EEF (مجمع اقتصادی شرق) در مورد راه‌اندازی برنامه صدور

ویزای الکترونیکی برای شهروندان ۵۲ کشور جهان، از جمله آن‌هایی که روسیه به‌عنوان «غیر دوست» معرفی کرده گفتگو کنیم. روسیه قبل از همه‌گیری کرونا برنامه‌ریزی کرده بود که ویزاهای الکترونیکی را برای شهروندان ۵۲ کشور از جمله کشورهای اروپایی راه‌اندازی کند».

دوگوزووا در جلسه هیئت‌رئیس‌ه شورای دولتی روسیه در مورد توسعه گردشگری در روز سه‌شنبه ۶ سپتامبر، از پوتین، خواست تا بدون پیروی از اصل عمل متقابل، که روسیه معمولاً به آن پایبند است، این طرح را مجدداً بررسی کند. پوتین نیز روز چهارشنبه در جلسه EEF گفت روسیه به تصمیم اتحادیه اروپا برای تعلیق موافقت‌نامه تسهیل روادید با روسیه پاسخ متقارن نخواهد داد.

همکاری ایران و روسیه

امضای توافق نامه سه جانبه روسیه، آذربایجان و ایران در توسعه کریدور

حمل و نقل شمال-جنوب

مقامات روسیه، آذربایجان و ایران در باکو، نشست در مورد استفاده بهینه و توسعه ظرفیت کریدور حمل و نقل بین المللی شمال-جنوب برگزار کردند. در این نشست سند همکاری سه جانبه روسیه، آذربایجان و ایران در خصوص توسعه کریدور حمل و نقل شمال-جنوب توسط الکسی نواک، معاون نخست وزیر روسیه، شاهین مصطفی اف، معاون نخست وزیر آذربایجان و رستم قاسمی، وزیر راه و شهرسازی ایران به امضا رسید.

طرف های قرارداد در خصوص همکاری در ارزیابی و تحلیل زیرساخت ها و فرصت های حمل و نقل برای بهره برداری کامل از ظرفیت این کریدور و همچنین تضمین حمل و نقل از طریق کریدور مذکور به میزان ۳۰ میلیون تن در سال تا سال ۲۰۳۰ توافق کردند. همچنین بر اهمیت تکمیل ساخت و راه اندازی خط ریلی رشت- آستارا تا یک ماه آینده تأکید شد.

تحليل دیگران

بررسی عمیق نشست شی جین پینگ و پوتین

این هفته، شی جین پینگ، رئیس‌جمهور چین، اولین سفر خارجی خود را از زمان شیوع همه‌گیری ویروس کرونا در سال ۲۰۲۰ انجام می‌دهد. شی سفری دولتی به قزاقستان و ازبکستان خواهد داشت و سپس در اجلاس سران سازمان همکاری شانگهای (SCO) شرکت خواهد کرد.

در حاشیه سازمان همکاری شانگهای، شی به یقین دیداری دوجانبه با ولادیمیر پوتین رئیس‌جمهور روسیه خواهد داشت. و با عقب‌نشینی نیروهای روسی در اوکراین، همه نگاه‌ها به این خواهد بود که آیا شی بیشتر به شراکت استراتژیک پکن با مسکو متمایل می‌شود و به پوتین تضمین‌های دیپلماتیک جدید و راه‌های نجات اقتصادی می‌دهد یا خیر.

اما این اشتباه است که این دیدار را تنها از منظر روابط دوجانبه چین و روسیه نگاه کنیم. در دو دهه گذشته، چینی‌ها سرمایه‌گذاری هنگفتی را بر روی تقویت روابط با همسایگان آسیای مرکزی پکن ایجاد کرده‌اند. سرمایه‌گذاری چین برگسترش و ارتقای روابط با کشورهای آسیای میانه که خواستار فضای تنفس و رهایی از سلطه کرملین هستند،

از جمله ملاحظات پکن است.

گسترش روابط سیاسی و اقتصادی چین و روسیه در شرایطی که عقب‌نشینی‌های مسکو در جبهه نبرد ادامه دارد، می‌تواند به شکاف و اختلاف در سازمان همکاری شانگهای بینجامد. بنابراین چین احتمالاً ضمن حمایت دیپلماتیک از روسیه و مخالفت با گسترش ناتو، سعی می‌کند چندان تحریم‌های غرب را نقض نکند و خود را منادی صلح و ثبات معرفی نماید تا دسترسی پکن به بازارهای جهانی و منطقه‌ای حفظ‌شده و افزایش یابد. چین نمی‌تواند مدافع اشغال اوکراین توسط روسیه باشد، زیرا هم موجب نارضایتی کشورهای آسیای میانه می‌شود که از دست‌اندازی مسکو به کشورهایشان نگران هستند و هم اینکه ادعای چین مبنی بر ضرورت اتحاد تایوان (به‌عنوان بخشی از خاک چین) با کشور چین را تضعیف می‌کند.

حمله روسیه به اوکراین را باید بیش از جنگ بین دو کشور تحلیل کرد. اکنون روسیه از سمت آمریکا و اروپا تحت بیشترین و شدیدترین تحریم‌های تاریخ قرار گرفته است. هم‌جمله‌ای که نشان‌دهنده شکل‌گیری نظم جدیدی در دنیاست. از این رو رصد دقیق تحولات جنگ روسیه و اوکراین برای تحلیل و پیش‌بینی تحولات آینده ضروری است.

مرکز تحلیل راهبردی و بین‌الملل
شبکه کانون‌های تفکر ایران (ایتان)